

CULTURA ÎN COTIDIAN

Luăți de valul grijilor și copleșiți uneori de scepticism, sîntem mai puțin dispuși să luăm în seamă și eventualele motive de bucurie. Reflectez la apetența noastră pentru valorile spirituale și observ că și în această privință în perioada post-revoluționară au predominat lamen-tările. Dar sînt ele în totalitate justificate?

Acei care vor fi reținut cele cîteva momente prestigioase ale prezenței noastre culturale peste hotare (de felul *Trilogiei antice* în Franța ori *Hamlet* în Anglia), le vor fi trecut mai degrabă la capitolul excepțiilor care confirmă regula unui presupus handicap al potențialului cultural din România față de Europa. Sau, în cel mai bun caz, vor fi conchis că fenomenul poate fi adus în discuție cel mult la nivelul cîtorva creatori profesioniști de excepție, iar ca public receptor — al unei elite extrem de restrînsă.

Cred că nu au dreptate în privința lipsei de apetit cultural în România, sau nu vor să observe ceea ce se poate vedea și la nivelul omu-lui de pe stradă. Nu mă voi referi la sălile pline, de care m-am con-vins cu ochii mei (și nu din pledoariile lui Valentin Silvestru, că doar asta i-ar fi meseria) la spectacole cu piese precum „Sinucigașul”, „3 Ha-vel”, „Legături primejdioase”, „Ce nemaipomenită harababură”, „Păsă-rile”, „Merlin” sau „Cine are nevoie de teatru”. Poate că a fost o în-tîmplare de o seară, deși nu cred. Mă refer la ceea ce vom putea consi-dera în curînd drept echivalentul autohton al buchiniștilor de pe malul Senei.

Nu se poate să nu fi observat tot omul cum au proliferat vînză-torii particali de cărți „la mîna a doua”. Ei, și ce-i cu asta? vor replica scepticii. O specie de speculanți în plus între atîția alții, care vînd azi cu 50 de lei ceea ce costa pînă acum 5 sau 8 lei, cu 80 sau 100 de lei — cărți tipărite la prețuri de 20—30 de lei, ca să nu mai vorbim de „vîr-furi”, pentru care se jonglează lejer cu sume de trei sau patru cifre (vezi „Istoria literaturii...” a lui Călinescu, ajunsă la 1 500 lei). Dar nu de vînzători și de conduita lor este vorba aici. Ci de „fondul de marfă”. Este o dovadă certă că în București cel puțin (și nu mă îndoiesc că și în altele din orașele noastre) — există multă lume care are de oferit lucruri de soi, și le oferă respectivilor intermediari, pentru simplul mo-tiv că au avut și pînă acum obișnuința dintre toate mai nobilă a tovă-rășiei cu cartea. Nu în cîteva cazuri de excepție, ci cu o frecvență care

permite și păstrarea numeroaselor biblioteci personale acumulate, dar și descompletarea altora spre uzul eventualilor amatori de carte bună. Iar amatorii — priviți, vă rog, forfota din jurul improvizatelor standuri de pe stradă, de pe băncile din parc sau din vecinătatea stațiilor de metrou — nu lipsesc cîtuși de puțin.

Cine are curiozitatea să se apropie de nou-apărutele puncte de vânzare a cărții vechi o să vadă zilnic o galerie de nume ce nu au nevoie de nici un comentariu : Hemingway și Tolstoi (Lev !), Galsworthy și Gide, Thomas Mann și Böll, Blasco Ibañez și Garcia Marquez, și Henry James, și Knut Hamsun, și Sienkiewicz, și Ivo Andrič, și Marin Preda, și Nicolae Velea, și Gabriela Adameșteanu...

Ar dispune oare de asemenea valori editoriale o gloată informă de indivizi troglodiți, aflați departe de pulsul literaturii mondiale ? Iar cei care le cumpără, și sînt mulți, nu fac parte dintre aceia (și ei destui) ce se gîndesc doar să-mpuște francul printr-o revînzare avantajoasă. Nicidecum. Sînt oameni obișnuiți să le citească și să se bucure de ele în mod dezinteresat, independent de prețuri, parități, ocazii de chilipir ș.a. (Cunosc pe cineva care, ca să se răzbune pe o zi proastă ce-l supusese la toate chinurile birocrației și corupției, a simțit nevoia să „se spele” de mizerii dîndu-și aproape toți banii din buzunar pe un braț de cărți cu care s-a întors acasă).

Să ne bucurăm, deci.

Emilian POPESCU